

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PVDD)

(d.d. 31 maart 2014)

Nummer

2916

Onderwerp

Gevaren externe veiligheid en milieu rangeerterrein Kijfhoek Zwijndrecht

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De provincie toetst in het kader van provinciaal belang bij nieuwe ontwikkelingen voor het aspect externe veiligheid of deze bijdragen aan de veiligheid van Zuid-Holland, In het beleidsplan Externe veiligheid is beschreven op welke wijze de provincie beoordeelt of er sprake is van strijdigheid met het provinciaal belang.

Er wordt door de provincie o.a. ingezet op het nemen van maatregelen in de omgeving van een risicovolle omgeving van een risicovolle activiteit

Binnen de gemeente Zwijndrecht is het rangeerterrein Kijfhoek gesitueerd. Op dit terrein, dat door ProRail wordt geëxploiteerd, vinden dagelijks handelingen met aanzienlijke hoeveelheden gevaarlijke stoffen plaats. 6 februari jl. heeft er een vrij grote lekkage op het terrein plaatsgevonden. Dit brengt veiligheids- en gezondheidsrisico's met zich mee. De Partij voor de Dieren heeft ernstige zorgen over de bereikbaarheid van belangrijke delen van het emplacement en het aantal (druppel)lekkages dat jaarlijks op Kijfhoek plaatsvindt. Gezien de wijze waarop rangeeremplacement Kijfhoek is ingericht, zijn belangrijke delen van het terrein onvoldoende snel bereikbaar voor hulpdiensten. In combinatie met de aanwezigheid van een grote hoeveelheid gevaarlijke stoffen is leidt dit tot een zeer gevaarlijke situatie. Om die reden waren aanvullende preventieve en repressieve maatregelen opgenomen in de revisievergunning en is de aanwijsbeschikking bedrijfsbrandweer opgesteld.

In februari van dit jaar heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State een deel van de milieuvoorschriften van de vergunning voor het rangeerterrein vernietigd. Dit betekent dat er geen afdwingbare verplichting is om wagons met zeer gevaarlijke stoffen (radioactief materiaal, chloor en explosieve stoffen) op voor hulpdiensten goed bereikbare plaatsen te stationeren. Ook de verplichting om binnenkomende wagons op zogenaamde druppellekkages te controleren is vervallen.

Het rangeerterrein Kijfhoek is een belangrijke infrastructuurverbinding in een zeer dichtbevolkt gebied. Het is de draaischijf voor het goederenvervoer per spoor en vormt de toegang tot de Betuweroute. Circa 80 % van het goederenvervoer per spoor naar Duitsland gaat over de Betuweroute. Op Kijfhoek komt dagelijks een groot aantal wagons met gevaarlijke stoffen. Ook het drukbereden traject t.b.v. personenvervoer tussen Rotterdam, Dordrecht, Breda en Vlissingen loopt hier direct langs. Kijfhoek ligt in de gemeente Zwijndrecht, waarbij een directe invloedssfeer is naar de gemeenten Hendrik-Ido-Ambacht, Barendrecht en Ridderkerk.

De Partij voor de Dieren vindt dat voor Kijfhoek, als grootste emplacement van Nederland en vanwege het specifieke karakter, aanvullende maatregelen nodig zijn.

Gesprekken met ProRail, het ministerie van Infrastructuur en Milieu en vervoerders geven aan dat er de bereidheid is om de vernietigde voorschriften vrijwillig na te leven. Desalniettemin ontbreken nu rechtens afdwingbare bepalingen. De Partij voor de Dieren vindt het belangrijk dat er een wettelijke verankering komt.

In het Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid 2010-2014 van de provincie Zuid-Holland staat op pagina 14 vermeld¹ "De provincie voert, gevoed door gemeenten, milieudiensten en veiligheidsregio's een lobby richting het Rijk op rijkstransportbeleid en regelgeving (weg, spoor, water en buisleidingen) (hoofd frequent spoor)."

1. *Bent u bekend met het feit dat jaarlijks ca. 30 lekkende (ketel)wagons op het rangeerterrein 'Kijfhoek' worden ontdekt en dat als gevolg van deze druppellekkages toxisch stoffen vrijkomen die zowel een bedreiging kunnen vormen van mens, dier, natuur en milieu?*

Antwoord

Ja, in 2013 waren er 28 lekkages waarbij toxische stoffen zijn vrijgekomen.

2. *Bent u ervan op de hoogte dat de oorzaak van deze druppellekkages buiten het rangeerterrein is gelegen? En heeft u inzicht waar in de keten van productie, verlading en transport de oorzaak van de druppellekkages is gelegen?*

Antwoord

De Inspectie Leefomgeving en Transport ziet toe op de naleving van de regels waaraan vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor moet voldoen. Uit de bij ons bekende informatie komt naar voren dat de meeste lekkages ontstaan door onzorgvuldig handelen tijdens het laden en lossen of het niet (tijdig) vervangen van pakkingen. Op grond daarvan kan verondersteld worden dat de oorzaak van druppellekkages buiten het rangeerterrein is gelegen.

---

¹<https://relevant.nl/download/attachments/9635191/Uitvoeringsprogramma%20Externe%20Veiligheid%202011-2014.pdf?version=1&modificationDate=1290687906388&api=v2>

3. *Kunt u aangegeven of als gevolg van de druppellekkages de kans bestaat dat tijdens het transport over het 'doorgaande spoor' een diffuse emissie van toxische stoffen optreedt?*

Antwoord

Ja, die kans bestaat. Zie ook antwoord op vraag 2.

4. *Wanneer bovenstaande vraag positief wordt beantwoord, heeft u – zeker gezien het feit dat het transport vaak door zeer dicht bevolkt gebied gaat – inzicht in de gezondheids- en veiligheidsrisico's die met deze emissie samenhangen? En welke invloed kunnen deze druppellekkages hebben op de arbeidsomstandigheden van het personeel dat op het rangeerterrein werkzaam is?*

Antwoord

Op het vervoer van gevaarlijke stoffen over spoor is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van toepassing. Het vervoer moet voldoen aan internationale en Europese regels. De Inspectie Leefomgeving en Transport ziet, namens de minister, toe op de naleving van deze regels.

Op de arbeidsveiligheid, waaronder het werken met gevaarlijke stoffen, is de Arbeidsomstandighedenwet van toepassing. De Inspectie SZW ziet, namens de minister, toe op de naleving van de Arbeidsomstandighedenwet.

5. *Wat gaat u ondernemen om druppellekkages te voorkomen, mede gelet op de gevaren voor de externe veiligheid?*

Antwoord

Sinds 1 januari 2014 is de gemeente Zwijndrecht als wabo bevoegd gezag verantwoordelijk voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving inzake Kijfhoek. Het rijk is verantwoordelijk voor de veiligheid van het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor (zie antwoord op vraag 4).

6. *Vindt u dat de veiligheid t.a.v. het vervoer van gevaarlijke stoffen op het rangeerterrein Kijfhoek momenteel voldoende gewaarborgd is, mede gezien de aard van inrichting en de omvang van de Kijfhoek (42 sporen)? Zo ja, kunt u dit nader toelichten? Zo nee, wat gaat u hieraan doen?*

Antwoord

Wij hebben toen wij bevoegd gezag waren die voorwaarden in de vergunning opgenomen die wij noodzakelijk achtten teneinde de veiligheid op Kijfhoek voldoende te waarborgen.

